

Howards Ends' åndelige arving: Arv og umistelig ejendom i E. M. Forsters Howards End (1910)

AF JULIE HASTRUP-MARKUSSEN

SLAGMARK #82

SIDER: III-127

E. M. Forsters roman *Howards End* fra 1910 er historien om de kulturelle og intellektuelle Schlegel søskende, der lever som rentiers; Margaret, Helen og Tippy, den kapitalistiske Wilcox familie bestående af moderen Ruth, faderen Henry og de tre voksne børn Charles, Paul og Evie og endelig Leonard Bast og hans trolovede Jacky, som lever på grænsen til fattigdom.¹ De tre familiers liv flettes sammen på kryds og tværs begyndende med Helen og Pauls kortlivede forlovelse og afsluttende med udnævnelsen af Helen og Leonards uægte søn som fremtidig arving af huset Howards End. Centralt i romanen står det usandsynlige venskab mellem Margaret og Ruth, der munder ud i, at Ruth på sit dødsleje testamenterer Howards End til Margaret. Denne forstyrrelse af traditionel arvepraksis – at Ruths retmæssige arvinger forbigås til fordel for, hvad fortælleren kalder en “sjælelig arving” (Forster, 2009, s. 102)² – gør romanen til en undersøgelse af arv og af, hvad der er “naturligt” og “korrekt”, når det kommer til overdragelse af ejendom.

Howards End blev udgivet i slutningen af den edwardianske periode, der på grund af Første Verdenskrigs grusomheder ofte beskrives som en utopisk periode kendetegnet ved fred og økonomisk fremgang. Men perioden rummede også voksende politiske spændinger mellem de forskellige socialklasser, en begyndende frygt for krig og et voksende fokus på kvinders rettigheder. John Batchelor påpeger dette i sin behandling af den edwardianske litteratur: “Årtiet var virkelig en periode

med luksus og voksende rigdomme krydret med en markant stigning i personlige udskejelser. Denne vækst blev ledsaget af frygten for den voksende fattige arbejderklasse” (Batchelor, 1982, s. 6). Afstanden mellem rig og fattig var desuden ekstrem i perioden. Den franske økonom Thomas Piketty viser i sit indflydelsesrige værk *Kapitalen i det 21. århundrede* (2013), at uligheden topper netop i 1910, hvor Forster udgiver *Howards End*. Piketty peger på, at de 10% rigeste af Englands befolkning i 1910 ejede mere end 90% af landets samlede formue, mens de resterende 90% af befolkningen stod tilbage med under 10% (Piketty, 2015, s. 351-352). Ifølge Piketty kan denne store ulighed primært tilskrives de kumulative effekter ved arvet rigdom, som vokser markant hurtigere end indtjening fra arbejde, og han kalder derfor denne samfundstype for et ‘arvesamfund’ (Piketty, 2015, s. 359).

På trods af dette og romanens gennemgående fokus på arv er der stort set ikke blevet forsket i arv i *Howards End* siden Lionel Trilling i 1943 læste *Howards End* som en national allegori med udgangspunkt i spørgsmålet “Hvem skal arve England?” (Trilling, 1943, s. 88). Trilling tolkede romanen som en allegori over klassekampen i den engelske middelklasse, og han blev bakket op af J. Delbaere-Garant i 1969, der argumenterede for, at Forsters valg af Leonards og Helens uægte søn som fremtidig arving af huset skal ses som et forsøg på at “samle de forskellige klasser, mand og kvinde, fortid, nutid og fremtid, prosaen og passionen” (Delbaere-Garant, 1969, s. 102). Trilling og Delbaere-Garant er stadig de primære referencer, når forskere nævner arvemotivet i *Howards End*, og selvom Daniel Born sætter spørgsmålstejn ved Trillings klassifikation af Schlegel og Wilcox familierne som middelklasse (Born, 1992, s. 146), har ingen udfordret den allegoriske læsning af romanen, der ser huset Howards End som et symbol på England og dens arving som et symbol på landets fremtidige indbyggere. Forsters behandling af arv er dog mere nuanceret end som så. Gennem en nærlæsning af *Howards End* vil jeg derfor argumentere for, at romanen flytter fokus fra arvede penge til arvede værdier med henblik på at forsvare et samfund med stor ulighed. Ved at trække på et selvdefineret aristokratisk princip behandler Forster arv som et åndeligt og mellemmeneskeligt emne i stedet for et juridisk og økonomisk emne. Romanen har dermed et underliggende ideologisk projekt, der trækker på en lang engelsk tradition for at se aristokratiets nedarvede privilegier som “fortjent” særbehandling.

TYPER AF ARV

De tre Schlegel søskende lever som rentiers af arven efter deres afdøde forældre, og de behøver derfor ikke at arbejde for at forsørge sig selv. De er, som deres efternavn antyder, af tysk herkomst og beskrives som intellektuelle, der lever i en verden af koncerter, bøger og diskussionsklubber. Margaret, Helen og Tippy bor endvidere i deres forældres hus, som ligeledes er gået i arv til dem, og de er omgivet af deres forældre og forfædres møbler, der, som Margaret beskriver det, er "buldret ned til dem gennem generationerne" (s. 153). Schlegel familien er således omgivet af arv, men der er tale om to forskellige typer af arv: arvede objekter og arvede penge. Hvor deres arvede penge tillader de tre Schlegels at leve et behageligt liv med økonomisk sikkerhed, forbinder deres arvede møbler dem med deres familiehistorie og rummer spor efter levet liv. Penge fremstår neutrale og udskiftelige, mens møblerne udover deres økonomiske værdi og brugsværdi også har en affektionsværdi, der principielt gør dem umulige at erstatte uden at svække den symbolske forbindelse til deres tidligere ejer.

Penge fremstår med andre ord universelle, og som Margaret bemærker, giver penge beskyttelse: "det er aldrig en stor risiko, så længe man har penge" (s. 64). For Margaret og Helen følger der dog en række moralske forpligtelser med deres økonomiske kapital. Helen beslutter sig derfor for at hjælpe den unge, fattige kontorassistent Leonard Bast med at forbedre hans vilkår, men projektet mislykkes. Margaret nøjes med at deltage i diskussioner om filantropi og penges magt. Penge giver mulighed for at tænke og handle selvstændigt, og Margaret advokerer derfor for at give de fattige – eksemplificeret ved Leonard – penge i stedet for mad eller tøj: "Giv Hr. Bast penge og lad være at bekymre Dem om hans idealer. Dem skal han nok selv finde" (s. 131). Margaret anerkender, at verden fungerer i henhold til kapitalistiske principper, men hun føler sig på et filosofisk plan forpligtet til at tilbagebetale en del af sine arvede privilegier til det samfund, der omgiver hende.

Hvor arvet rigdom for Schlegel-søstre forpligter samfundsmæssigt og socialt, forpligter arvede objekter familiært. Dette kan forstås ved hjælp af antropologen Marcel Mauss' teori om gaveudveksling. Mauss' teori kan bedst opsummeres med idéen om, at gaver aldrig er gratis. Der følger således tre forpligtelser med gavegivning: at give, at modtage og at gengælde (Mauss, 1969, s. 10-11). Denne sidste forpligtelse er særlig interessant i forhold til arvede objekter, påpeger den danske

antropolog Bodil Selmer, der har brugt Mauss' teori til at forstå betydningen af arvestykker (Selmer, 2017, s. 294). Den eneste måde, en arving kan gengælde sin arv på, er ved at beholde den for derved at ære mindet om donoren (Selmer, 2017, s. 298). Selmer argumenterer derfor for, at arvestykker "etablerer et bånd med tidligere generationer og forbinder indehaveren af objektet med en familie i rum og tid – fremtiden såvel som fortiden" (Selmer, 2017, s. 294). I *Howards End* forbinder de arvede møbler også de tre søskende med deres familie på tværs af generationer; selvom Margaret og hendes søskende ikke kan huske, hvorfor deres mor satte så stor pris på sin chiffonnier, beholder de den for at holde deres mors minde i live (s. 153). Derved skaber de et narrativ om Schlegel familien som en, der ærer fortiden og gengælder deres forfædres gaver.

Margaret er dog ikke udelukkende taknemmelig for sin arv. Hun er ambivalent med hensyn til møblerne og sammenligner dem med "et skridende læs affald, hun ønskede at give et sidste skub" (s. 153). Denne ambivalens kan tilskrives de omstændigheder, Margaret og hendes søskende har arvet møblerne under. Der er ingen, der bevidst har testamenteret møblerne til de tre søskende. Her kan vi altså skelne yderligere mellem typer af arv: uintentionel og intentionel arv. Hvor uintentionel arv består af objekter såsom møbler, der blot bliver tilbage efter deres tidligere ejers død, er intentionel arv testamenteret og aktivt givet videre til en ny ejer. Intentionel arv udtrykker et ønske eller en vilje hos den afdøde om, at en bestemt person skal have en bestemt ting, mens uintentionel arv blot bliver hængende uden, der er lagt større følelser bag. Romanen skelner således mellem tre typer af arv, arvede penge, intentionel arv og uintentionel arv, og gennem disse distinktioner udfoldes romanens hovedkonflikt om, hvem der er den rette arving til *Howards End*. Huset *Howards End* er den egentlige hovedperson i romanen, og det bedste eksempel på intentionel arv i *Howards End* er, da Ruth Wilcox på sit dødsleje skriver sedlen "Jeg ønsker, at frk. Schlegel (Margaret) får *Howards End*" (s. 101).

TESTAMENTET

Ruths testamentering af *Howards End* chokerer hendes familie, da de ikke kendte til Ruth og Margarets kortvarige, men intense venskab. Og modsat Margaret anerkender Henry Wilcox og hans tre børn ikke nogle bagvedliggende principper for arv. Henry forbinder kun arv med fremtiden (hans børn skal arve efter ham en dag)

og ikke med fortiden, og hvor vi hører om både Margarets og Ruths forfædre, hører vi derfor intet om Henrys. Henry forstår ikke verden ud fra familieforbindinger og fortid, men ud fra penge og markeds kræfter, og den private ejendomsret er for ham en af de vigtigste principper, hvad vi læser ved flere lejligheder (s. 208-209, s. 301, s. 344). For Henry er ejendomsret endvidere først og fremmest et juridisk anliggende, hvad fortælleren gennem indirekte tale påpeger efter Ruths testamentering af Howards End til Margaret:

Fru Wilcox havde været forræderisk over for familien, over for ejendomslovgivningen [...] Hvordan havde hun forestillet sig, at Howards End skulle overdrages til frk. Schlegel? Skulle hendes mand, som det juridisk tilhørte, overrække hende det som en gratis gave? [...] Skulle der ingen kompensation være for garagen og andre forbedringer, som de havde lavet i den formodning, at alt ville blive deres en dag? (s. 103)

Henry Wilcox har profit for øje i alt, han gør: hvorfor bruge penge på at bygge en garage, hvis han ikke tjener på det ved et eventuelt salg? Selvom hverken Henry eller hans børn vil bo i Howards End, kan de derfor ikke tillade, at deres retmæssige krav på huset forbigås til fordel for Margaret. Henry vælger derfor at ignorere Ruths ønske og smider sedlen i kaminen. Fortælleren skriver om sedlen ud fra Wilcox familiens synsvinkel:

Den var ikke retsgyldig. Den var skrevet under sygdom og under et pludseligt venskabs fortryllelse, den gik imod den afdøde kvindes tidligere intentioner, imod hendes sande natur, for så vidt som de forstod denne natur. For dem var Howards End et hus: De kunne ikke vide, at for hende havde det været en sjæl, for hvilken hun søgte en sjælelig arving. (s. 102)

Wilcox familien handler ud fra deres forståelse af Ruths natur, og fortælleren frikender dem derfor: "Nej, familien Wilcox kan ikke bebrejdes. Problemet er for overvældende, og de kunne ikke engang få øje på et problem" (s. 103). Den ironiske undertone er dog til at tage og føle på; Wilcox familien burde kende Ruth godt nok til at forstå "hendes sande natur", men de kan ikke sætte sig ud over deres egne juridiske krav og økonomiske interesser. Men som Robert K. Martin påpeger, er Forster ikke interesseret i de juridiske aspekter ved arv (Martin, 1997, s. 271). Problemet er ikke, hvorvidt testamentet er lovligt eller ej, men hvorvidt den rigtige arving i

åndelig forstand er fundet.³ *Howards End* er ikke en undersøgelse af arvelovgivningen i det edwardianske samfund, i stedet skaber romanen et idealiseret rum, der er hævet over jura og fordelingen af økonomiske goder. Romanen er på den ene side dybt forankret i sin samtid med sin frygt for krig, urbanisering og socialt oprør ansporet af den massive ulighed. I portrættet af Schlegel søstre ligger tillige en klar bevidsthed om, at arvet rigdom er en af årsagerne til denne ulighed. Men på den anden side forsøger romanen at redde arv som princip gennem idealet om den åndelige arving. I den forstand udfører romanen dybest set et ideologisk arbejde til forsvar for det ulige edwardianske arvesamfund. Ligesom romanen selv, der med en vis kritisk distance præsenterer samtidens sociale problemer, men samtidig vender sig fra dem ved at præsentere idealiseret arv som en løsning, søger også karaktererne i romanen ofte at undgå en direkte politisk konfrontation med samtidens udfordringer. Det gælder ikke mindst de to karakterer, der står for den "åndelige" arv af *Howards End*: Margaret og Ruth. Da Margaret for eksempel spiser frokost med Henry og Evie Wilcox samt Evies forlovede, hører vi bidder af samtaler fra de omkringsiddende frokostgæster: "Brudstykker af deres samtaler skrattede underligt i øret. 'Hvor har De ret! Jeg telegraferer til Uganda i aften,' kom det fra bordet bagved. 'Deres kejser ønsker krig, nå ja, lad ham få det,' var en præsts holdning" (s. 157). Samtidens politiske spændinger og lurende krig er til stede, men lige så hurtigt det finder vej ind i romanen, forviser Margaret det igen ved at styre samtalen ind på mere sikker grund med hendes snak om bodybuilding og auraer (s. 157-158).

En anden karakter, der i høj grad er med til at styre denne bevægelse væk fra det politiske, er Ruth Wilcox. Ruth beskrives som en aristokrat:

Man forstod, at hun dyrkede fortiden, og at den instinktive visdom, som kun fortiden kan skænke, var kommet over hende – den visdom, som vi giver det klodsede navn aristokrati. Måske var hun ikke af fornem byrd. Men hendes forfædre lå hende helt sikkert på sinde, og hun lod dem hjælpe sig. (s. 26)

Ruths form for aristokrati skal ikke forstås i en traditionel forstand som et medfødt, socialt privilegium, men som en instinktiv fornemmelse for fortiden og det partikulære. Ruth er ikke forbundet med den ydre verden gennem hverken økonomi (som Henry) eller kultur (som Margaret), men med dét særlige sted, der er *Howards End*. Hendes verden kredser om jorden ved *Howards End* og hendes forfæd-

re. Ruths form for aristokrati er dermed ikke forbundet med adelen, der i en engelsk kontekst hænger sammen med århundredelange kontroverser, men i stedet med en idealiseret sjælelig definition af aristokratiet, der bygger på et princip om samhørighed inden for et elitært fællesskab.⁴ Dette princip adskiller karakteren Ruth fra de øvrige karakterer i romanen. Både Schlegel familien og Wilcox familien er forbundet med universelle borgerlige principper: Schlegel familien gennem deres selverklærede kosmopolitisme – de er halvt britiske, halvt tyske; og Wilcox familien gennem deres imperialisme – Henrys firma handler med vestafrikansk gummi. Ruth er ikke interesseret i denne ydre verden af hverken kultur eller penge, men i stedet i en indre verden, der trækker på en specifik og ideologisk ladet forståelse af aristokrati som arvede værdier og instinktiv visdom. En forståelse, der suspenderer behovet for at forholde sig til de problematiske sider ved såvel aristokrati som borgerskab, for Ruth tror ikke på diskussioner og “[h]un var ikke intellektuel, eller sågar kvik” (s. 80). På mange måder er hun derfor en modsætning til den intellektuelle og diskussionslystne Margaret, og alligevel er Margaret Ruths arving. Ruth er ikke interesseret i at lade Howards End buldre ned til fremtidige generationer som en uintentionel arv, i stedet leder hun efter en “sjælelig arving” (s. 102), som vil forstå værdien af denne intentionelle arvehandling. Evie bemærker dette uden at forstå sin egen fejllæsning af moderen: ”Mor lagde også så stor vægt på forfædrene – det ligner hende ikke at efterlade noget til en fremmed, som aldrig ville sætte pris på det” (s. 104). Men Ruth efterlader netop Howards End til Margaret, da hun modsat Wilcox familien også lægger vægt på sine forfædre og derfor vil sætte pris på huset. Margaret og Ruths usandsynlige venskab bygger på denne fælles værdsættelse og forståelse af deres slægter. Margaret er derfor også i stand til at forstå, hvor meget Howards End betyder for Ruth:

Hun erkendte, at fru Wilcox, selvom hun var en kærlig hustru og mor, kun havde en passion i livet – sit hus – og at øjeblikket, hvor hun inviterede en ven til at dele denne passion med hende, var et højtideligt et. (s. 89)

Margaret værner ligesom Ruth om sin slægts forhistorie, og derfor kan hun se, hvor vigtig Howards End er for Ruth, men hun betragter ikke sine arvede objekter som en passion. Tværtimod holder Margaret snarere fast i sin arv på grund af sociale konventioner og familiære forventninger. Det er først i mødet med Howards End,

hun virkelig begynder at forstå de forpligtelser, der følger med et arvestykke. Selvom romanen derfor vrimler med objekter – fra Leonard Basts paraply, som Helen ved en fejltagelse stjæler under en koncert (s. 34) til Schlegel familiens gamle tyske sværd, der finder vej fra deres hus til Howards End og Charles Wilcox' hænder – er huset Howards End uden sidestykke det vigtigste objekt i romanen.

UMISTELIG EJENDOM

De talrige objekter, der cirkulerer inden for romanens verden, er med til at forme karaktererne. Henry S. Turner har bemærket, at “konkrete objekter grupperer sig om romanens karakterer for at forme sammensætningen af deres liv og miljø” (Turner, 2000, s. 329-330), og han argumenterer for, at objekter er det strukturerende princip i romanen, da de “udgør en selvstændig kraft, der driver plottets handling” (Turner, 2000, s. 335). Men forskellige objekter knytter sig ikke blot til forskellige karakterer for at forme deres identiteter, de forskellige karakterer har endvidere forskellige tilgange til, hvad et givent objekt betyder, og det skaber spænding i romanen hver gang to karakterer mødes over et objekt. Det kan forklare, hvorfor Margaret og ikke Wilcox familien er den “rette” arving til Howards End.

Hvor objekterne, der knytter sig til Margaret Schlegel – og hendes søskende – som beskrevet er arvede objekter med historisk vægt, er objekterne, der knytter sig til Henry Wilcox – og de tre Wilcox børn – nye og moderne. Dette ses for eksempel gennem deres fascination af biler. Gennem hele romanen kobles familien til dette moderne og højteknologiske køretøj, og selv indretningen i familiens hus i Ducie Street efterlader et indtryk “som om en bil havde ynglet” (s. 167). Derudover er objekterne, der knytter sig til de to familier, kønede i den forstand, at Schlegel objekterne ifølge Margaret er feminine (s. 47), mens Wilcox objekterne, igen ifølge Margaret, er maskuline (s. 167). Ruth derimod “syntes ikke at høre sammen med de unge mennesker og deres bil, men med huset og med træet, som overskyggede det” (s. 26). Mens bilen som objekt forbindes med bevægelse og fart, forbindes Ruth med statiske objekter, der har slået rødder. Ruth er født i Howards End, og det er hendes private ejendom (s. 75-76). Hendes forbindelse til stedet er så stærk, at hun tænker på huset som en forlængelse af sig selv, og derfor er husets skæbne hendes skæbne. Hun fortæller Margaret: “Howards End var engang tæt ved at blive revet ned. Det ville have slået mig ihjel” (s. 87). Ruths aristokratiske princip har rod i

selve huset, og hun identificerer sig således med dette objekt. Omvendt ser resten af Wilcox familien blot huset som en ejendel – en enkelt ejendom i en stor ejendomsportefølje og “et jammerligt lille sted” (s. 201). For at låne fra Bourdieus definition af økonomisk kapital beskæftiger Wilcox familien “sig kun med metoder, der har snævre økonomiske interesser som deres princip, og kun med goder, der direkte og øjeblikkeligt kan konverteres til penge (hvad der gør dem kvantificerbare)” (Bourdieu, 1986, s. 242). Henry Wilcox og de tre Wilcox børn identificerer sig ikke med objekter; de ejer dem, og dette skel mellem at identificere sig med objekter og at eje objekter er afgørende i forskellen mellem arvede og nyindkøbte objekter. I denne sidste kategori kan værdien af objekterne opgøres ud fra markedsprincipper og kan til enhver tid ombyttes med penge gennem et salg. Den, som ejer det givne objekt, er den absolutte herre over objektet og kan gøre med det, som han vil. Det er Henrys anskuelse. Han engagerer sig ikke personligt i sine objekter, men forholder sig kun til dem ud fra deres værdi på markedet. Omvendt er værdien, der knyttes til arvede objekter, sentimental og svær at opgøre ud fra markedsprincipper. De objekter, Margaret Schlegel har arvet, er med til at forme hendes identitet og er uerstattelige ud fra et familiært princip. Derfor er de ikke en del af markedet, og selvom Margaret længes efter at skille sig af med dem, overvejer hun aldrig at sælge dem.

Ruths bånd til Howards End minder om Margarets forhold til sine arvede møbler, men Ruth går et skridt videre; for hende har selve huset en ånd og er derfor et subjekt i sig selv. Denne spiritualisering eller mystifikation af et objekt er beskrevet med begrebet ‘umistelig ejendom’ (eng. *inalienable wealth*)⁵ af antropologerne Carolyn Folkman Curasi, Linda L. Price og Eric J. Arnould. Ifølge Curasi, Price og Arnould er umistelige objekter “ejendele slægter mener er uerstattelige, hellige, og holdt uden for markedet”, og de “er skattede uafhængigt af deres markedsværdi, og private eller personlige betydninger er centrale for deres værdi” (Curasi et al., 2004, s. 609). Det er præcis sådan, Ruth ser sit hus; Howards End opererer ikke inden for den universelle sfære af markedsværdi og ejendomsret, men inden for en partikulær, hellig og personlig sfære. Howards End er vigtig for Ruth, fordi det forbinder hende med hendes forfædre og deres historie. Dette er ligeledes en del af umistelig rigdom: “Umistelige ejendele indsamler og konkretiserer hjemmets historie, fortidens fædrene bedrifter, særlige begivenheder og mytologier, koger dem sammen og injicerer dem i gruppens og individets identitet i nutiden” (Curasi et al., 2004, s. 610). Som Curasi, Price og Arnould peger på, smelter umistelige objekter sam-

men med et individs eller en gruppes identitet og skaber dermed en metonymisk forbindelse mellem objekt og subjekt. Umistelig rigdom har en identitetsskabende kraft, der kan forklares ud fra dens oprindelse, som ifølge Curasi, Price og Arnould skal findes i en mytisk og overjordisk orden. Umistelige objekter tillægges derved nærmest magiske kræfter:

Men umistelige ejendele bliver typisk adskilt fra rum og/eller tid på en sådan måde, at deres historiske oprindelser træder i baggrunden og bliver erstattet med indbildte overnaturlige kræfter, der legitimeres gennem familie historier og myter. (Curasi et al., 2004, s. 610)

Ejere af umistelige objekter tror på objektets "overnaturlige" eller særlige kræfter og derved løftes objektet ind i mytisk sfære, der er adskilt fra markedskræfterne. Den økonomiske værdi af et umisteligt objekt træder med andre ord i baggrunden for ejeren. For Ruth er selve huset Howards End hellig og skal derfor holdes inden for denne mytiske sfære af umistelig rigdom. Myterne om huset er således også overnaturlige, og mens Ruth beskriver huset for Margaret nævner hun, hvordan et af elmetræerne ved huset menes at have magiske egenskaber:

'Det er den fineste storbladede elm i Hertfordshire. Fortalte Deres søster Dem om tænderne?' 'Nej.' 'Åh, det vil måske interessere Dem. Der sidder grisetænder fast i stammen, cirka fire fod over jorden. Landboerne satte dem i for længe siden, og de tror, at hvis de tygger på et stykke af barken, kurerer det tandpine. (s. 75)

Ruth lukker med fortællingen Margaret ind i fællesskabet om Howards End i en undersøgelse af, hvorvidt Margaret kan være den potentielle fremtidige ejer af dette åndeligt set uvurderlige hus.

Umistelige objekter er intentionel arv, da testamentering af objektet er centralt for begrebet (Curasi et al., 2004, s. 209-210), men derudover er det vigtigt, at "gruppe-medlemmer accepterer og deler den sociale orden, der legitimeres af den umistelige ejendel" (Curasi et al., 2004, s. 610), hvis objektet skal opnå og bevare status af at være umistelig. Arvinger af et umisteligt objekt skal med andre ord dele donorens forståelse af objektet, hvis myten om objektet skal overleve. Hvis dette ikke er tilfældet brydes magien, og objektet træder ind på markedet (Curasi et al., 2004, s. 619). Henry deler ikke sin kones syn på Howards End, som noget der omfatter større

kræfter end markedskræfterne, han tolker derfor Ruths ønske om at efterlade Howards End til Margaret som en misforstået og alt for dyr påskønnelse af et venskab og beslutter sig for at bytte huset ud med et objekt af mindre økonomisk værdi: en lugtedåse (s. 160). Henry forstår ikke, hvordan ejerskab af Howards End giver ejeren adgang til en større historie om arv, der forbinder fortid, nutid og fremtid gennem de fortællinger og myter, der omgiver huset. I hans hænder er Howards End derfor i fare for at miste dets magiske status som et umisteligt objekt. Heldigvis har en af ejendommens ansatte, frk. Avery, besluttet sig for at påtage sig rollen som husets værge, der skal sikre at det umistelige objekt går til den rette arving. Hun formidler dermed den overgang i ejerskab, der er fra Ruth til Margaret.

AT BLIVE FRU WILCOX

Da de tre Schlegel søskende flytter fra deres hus, Wickham Place, som skal rives ned som følge af byfornyelse, ender deres møbler i Howards End, hvor Henry har tilbudt, at frk. Avery vil holde øje med dem (s. 262). Huset på Wickham Place bliver desuden beskrevet som et levende væsen i dets sidste tid:

Huse har deres egen måde at dø på, de falder lige så forskelligt som generationer af mennesker, nogle med et tragisk brøl, nogle stille, men med et liv efter døden i spøgelsesnes by, mens ånden i andres tilfælde – og sådan var døden for Wickham Place – smutter væk, før kroppen går til grunde. Det var forfaldet i løbet af foråret [...] I september var det et lig, tomt for følelse, og dårligt nok helliggjort af minderne om tredive års lykke. Gennem dets buede døråbning passerede møbler, malerier, bøger, indtil det sidste rum var plyndret, og den sidste vogn var buldret væk. Det stod i en uge eller to længere, med vidtåbne øjne, som var det overrasket over sin egen tomhed. (s. 261)

Efter Schlegel familiens tilfældige, men sentimentale, arvede objekter har forladt huset, efterlades det som et lig tomt for følelser. Objekterne i Wickham Place var med andre ord husets ånd, og når de først er buldret videre, efterlades huset som en tom skal. Wickham Places død står i kontrast til det meget levende Howards End, der, selvom det har mistet en ejer i Ruth, fortsat ånder: "Men det var husets hjerte der slog, svagt først, så højt, krigerisk" (s. 206). Howards Ends ånd hviler ikke i hverken dets objekter eller dets ejer; ånden hviler i de myter, der omgiver huset og er rodfæstet i husets røde mursten. Arvingen til dette umistelige objekt

er derfor nødt til at værdsætte disse røde sten, for at huset kan leve videre. For at Margaret derfor kan blive denne arving, er hun nødt til at bevise, at hun tror på disse mursten. Hun må med andre ord gennemgå en forvandling til Fru Wilcox, og denne forvandling begynder i det små, da den oprindelige Fru Wilcox, Ruth, indleder et venskab med den fremtidige Fru Wilcox, Margaret. Under dette korte, men intense venskab, påvirker Ruths livsfilosofi Margaret mere, end Margaret er bevidst om til trods for, at "Fru Wilcox [ikke kan] anklages for at give Margaret megen information om livet" (s. 77). Ved et frokostselskab, Margaret holder til ære for Ruth, udveksler de to kvinder syn på diskussioner. Ruth fortæller: "Vi diskuterer aldrig noget på Howards End" (s. 81). Til det svarer Margaret: "Men det burde De! [...] 'Diskussion holder et hus i live. Det kan ikke stå ved hjælp af mursten og mørtel alene'" (s. 81). Men mursten er netop det, der holder Howards End i live gennem generationernes omhyggelige kuratering af myter, som har fæstet sig på disse mursten, og derfor konkluderer Ruth: "Det kan ikke stå uden" (s. 81). Generationer af Howards Ends beboere har forankret husets myter i dets mursten, og derfor afhænger husets ånd og umistelige rigdom af dets prosaiske og materielle mursten. Romanens indirekte kritik af diskussioner kan forstås i forlængelse af dens gennemgående konservatisme. Edmund Burkes klassiske konservative ideologi nærer en mistillid til det abstrakte og universelle, som det repræsenteres af Henrys kapitalistiske imperialisme og Margarets kulturelle kosmopolitisme. I stedet advokerede han i hovedværket *Refleksioner over den franske revolution* (1790) for kontinuitet og tradition, og arvede rettigheder sikrer ifølge Burke denne kontinuitet (Burke, 2007, s. 528). Burke understregede således også behovet for at huske sine rødder: "Folk kan ikke se frem til eftertiden uden at kigge tilbage på deres forfædre" (Burke, 2007, s. 528). I *Howards End* beskrives Ruth derfor ikke som verdensfjern med hendes åndelige forståelse af huset, men derimod som realisten, fordi hendes syn på huset medtager dets partikulære historie og forankring i tid og rum.

Senere i romanen, efter Margaret har giftet sig med Ruths enkemand Henry, overtager Margaret tilsyneladende Ruths syn på diskussioner, da fortælleren om Margaret skriver, at "hun var vokset fra stimulanser og var ved at passere fra ord til ting" (s. 266). Dette er nødvendigt, funderer fortælleren videre, "hvis sindet selv skal blive en skabende kraft" (s. 266). Margaret bevæger sig i løbet af romanen fra sin universelle kosmopolitisme mod Ruths partikulære aristokratisme, og Margarets sind ender med at blive en skabende kraft, ligesom Ruths var det. Med tiden

begynder hun derfor også at tro på Howards Ends magiske egenskaber. Efter genforeningen af de to Schlegel søstre på Howards End funderer de over stedets levende ånd:

‘Men dette sted besidder vidunderlige kræfter [...] Det dræber det forfærdelige og får det, som er smukt, til at leve.’ ‘Jeg er helt enig,’ sagde Helen, imens hun nippede til mælken. ‘Men for mindre end en halv time siden sagde du, at huset var dødt.’ ‘Jeg mente, at jeg var død. Jeg følte det.’ ‘Ja, huset har et mere rodfæstet liv end os, selv hvis det var tomt, og jeg kan slet ikke komme mig over, at solen ikke har skinnet direkte på vores møbler i tredive år. Når alt kommer til alt, var Wickham Place en grav.’ (s. 305)

Denne ordveksling er vendepunktet for Margarets forvandling og et tegn på, hun er ved at påtage sig rollen som ejer af huset. Samtalen mellem Margaret og Helen ville dog ikke have fundet sted, hvis det ikke havde været for frk. Avery, der har indrettet Howards End med møblerne fra Wickham Place, da hun insisterer på, at Margaret er husets rette beboer:

‘De tror, at De ikke vil komme tilbage og bo her, fru Wilcox, men det vil De.’ [sagde frk. Avery] ‘Vi får se,’ sagde Margaret smilende [...] En dag måske – man ved jo aldrig, gør man? Frk. Avery svarede skarpt: ‘En dag! Tsk! Tsk! Snik snak om en dag måske. De bor her nu.’ ‘Gør jeg?’ ‘De bor her og har boet her i de sidste ti minutter, hvis De spørger mig.’ (s. 277)

For at iscenesætte Margaret som Howards Ends åndelige arving viser romanen desuden, hvordan Schlegel familiens møbler og Howards End er som skabt for hinanden, og Margaret indrømmer, hvordan møblerne “passede utrolig godt ind” (s. 277). Faktisk passer møblerne så godt til huset, at hun først ikke genkender dem som sine egne møbler: “Disse gardiners udseende var bekendt, og dog kunne hun ikke erindre, at de havde været der ved hendes andet besøg” (s. 274). Flyttet ud af deres vanlige kontekst er møblerne blevet defamiliariserede, og det får Margaret til at stoppe op og se dem i et nyt lys. Margaret ser på sin tilfældige arv med nye øjne og lærer at værdsætte den. På den vis undergår møblerne ligesom Margaret en forvandling, da de finder deres rette hjem, og deres ånd forenes med Howards Ends ånd. Margarets forvandling er komplet, da hun anerkender husets “vidunderlige kræfter” (s. 305), og hendes forståelse af det umistelige objekt smelter sammen med

Ruths forståelse af det. Hun er derfor rede til at påtage sig rollen som åndelig arving til Howards End såvel som sin rolle som arving til Schlegel familiens historie.

KONKLUSION

Der er dog et sidste arvet objekt, der spiller en essentiel rolle i orkestreringen af Margaret som ejer af Howards End: det gamle tyske sværd, der tilhørte de tre Schlegel søskendes far. Sværdet binder alle tre familier i romanen sammen: det tilhører Schlegel familien, og den ældste Wilcox søn, Charles, bruger det til at slå Leonard Bast over skulderen, hvad der udløser Leonards fatale hjerteanfald (s. 330). Leonards død og den efterfølgende fængsling af Charles er nødvendige for, at Margaret langt om længe kan blive den juridiske såvel som den åndelige arving til Howards End. Charles' fængselsdom knuser Henry: "Da gav Henrys fæstning efter. Han kunne ikke udholde andre end sin kone, han slæbte sig op til Margaret efterfølgende og bad hende gøre, hvad hun kunne med ham" (s. 340). Margaret og Henry flytter derfor ind i Howards End sammen med Helen og hendes søn, og Henry testamenterer i den forbindelse huset til Margaret: "Så efterlader jeg Howards End helt til min kone," sagde Henry. "Og lad alle forstå det. Og efter jeg er død, lad der da ikke være nogen misundelse og ikke nogen overraskelse" (s. 347). Margaret er herefter den juridiske ejer af huset, og det står hende derfor frit for at testamentere huset til sin nevø, den uægte søn af Helen og Leonard (s. 347). Den primære forskel mellem Ruths aristokrati og det reelle aristokrati er dermed også bruddet med førstefødsretten: Først forbigås Ruths retsmæssige arving Charles Wilcox til fordel for en kvinde, Margaret, og senere forstyrrer en uægte søn den engelske arvetradition. Arv handler ifølge *Howards End* altså ikke om blodsbeslægtede familier, men om åndeligt beslægtede fællesskaber, der sætter pris på den engelske jord og de historisk forankrede bygninger, der hviler derpå.⁶

Derfor stikker Forsters roman også dybere end Delbaere-Garants læsning af romanen som en forening af Englands befolkning på tværs af klasseskel. *Howards End* er på én gang et opgør med aristokratiets blodsbeslægtede arvede privilegier og en hyldest af deres værdsættelse af jorden og deres påskønnelse af historien. Dermed kan romanen også læses som et forsvar for ulighed. Selvom romanen fremstiller Henry og hans børns syn på Howards End som ren økonomisk kapital som vulgært, har huset dog i sidste ende en økonomisk værdi, der stiller dens arving i

en gunstig samfundsposition. Økonomisk værdi og affektionsværdi kan ikke udelukkende skilles ad; Howards End har opnået en position som umistelig rigdom gennem dets lange historie, men denne historie har kun været mulig på grund af husets økonomiske værdi og den prestige, der følger med at eje et gammelt landsted. Selvom Forster derfor er kritisk over den automatiske og uintentionelle arv i biologiske blodlinjer, forsvarer han samtidig arv gennem intentionel udvælgelse og sætter ikke spørgsmålstegn ved det rimelige i, at Helens søn bliver arving til huset og dets økonomiske fordele, hvad der er de færreste forundt i det edwardianske samfund. I sidste ende kan *Howards End* derfor læses som et forsvar for elitens nedarvede privilegier gennem en forskydning af disse fra penge til værdier og en forsigtig konservativ åbning for tilgangen af nye medlemmer i denne elite.

I 2020 mere end 100 år efter udgivelsen af *Howards End* er det dog begrænset, hvor mange nye medlemmer, der er blevet lukket ind i eliten, og den britiske adels nedarvede privilegier har tilsyneladende ikke ændret sig synderligt meget. I Hannah Rothschilds roman *House of Trelawney* (2020, endnu ikke oversat til dansk) følger vi Trelawney slægten, der i mere end 800 år har ejet godset Trelawney, og romanen sætter ord på adelens selvforståelse i det 21. århundrede: "Otte hundrede år som værende bedre, rigere og mere magtfuld end nogen af dine naboer kryber ind i selve grundessensen af en person" (Rothschild, 2020, s. 68). Godset Trelawney beskrives endvidere med samme mytologiske termer, som vi finder i *Howards End*, og de nedarvede privilegier forsvares med slægtens dybe forståelse af jorden omkring godset. Trelawney er ikke "bare" et gods:

"Det sted er mere end bare mursten og mørtel; det er rå magi" (Rothschild, 2020, s. 330). Piketty peger endvidere på, at nutidens markedskapitalisme kan være på vej til at skabe et nyt arvesamfund, hvorfor han påpeger, at "[d]en globale tilbagekomst af arv er måske – eller rettere uden tvivl – et vigtigt anliggende for anden halvdel af det 21. århundrede" (Piketty, 2015, s. 438). Lighederne i beskrivelserne af henholdsvis Trelawney i 2020 og Howards End i 1910 er således værd at bide mærke i, og det ideologiske projekt i *Howards End* kan derfor bruges som springbræt til at forstå og analysere den terminologi, der den dag i dag er med til at forsvare aristokratiet og de privilegier, de fødes til at have.

NOTER

- 1 Forskningen bag denne artikel er finansieret af Danmarks Frie Forskningsfond gennem forskningsprojektet "Unearned Wealth: A Literary History of Inheritance, 1600-2015".
- 2 Herefter refereres *Howards End* blot med sidetal.
- 3 Den danske oversætter har valgt at oversætte "spiritual heir" med "sjælelig arving". Jeg mener dog, at åndelig arving er mere rammende.
- 4 Der kan argumenteres for, at den engelske adel gennem århundreder har forsøgt at fremstille sig selv på samme vis, så i virkeligheden låner Forster blot deres ideologi og forsøger at frigøre den fra den faktiske adel.
- 5 Umistelige ejendele blev oprindeligt introduceret til at beskrive objekter inden for stammesamfund, men Curasi et al. udvider begrebet, så det inkluderer arveskikke for middelklasse familier.
- 6 Slutningen har dog en konservativ bismag, idet der intet kontroversielt er i, at en mand efterlader sin kone en arv.

LITTERATUR

- Batchelor, J. (1982). *The Edwardian Novelists*. London: Duckworth
- Born, D. (1992). Private Gardens, Public Swamps: 'Howards End' and the Revaluation of Liberal Guilt. *NOVEL: A Forum on Fiction*, 25(2): s. 141-159. <http://www.jstor.org/stable/1346002>. <https://doi.org/10.2307/1346002>
- Bourdieu, P. (1986). "The Forms of Capital," s. 241-258 i John G. Richardson (red.), *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. New York: Greenwood Press.
- Burke, E. (2007). "Reflections on the Revolution in France, and on the Proceedings in Certain Societies in London Relative to that Event: in a Letter Intended to Have Been Sent to a Gentleman in Paris," s. 511-608 i Peter J. Stanlis (red.), *Selected Writings and Speeches*. New Brunswick: Transaction Publishers.
- Curasi, C. F., Price, L. L. og Arnould, E. J. (2004). "How Individuals' Cherished Possessions Become Families' Inalienable Wealth." *Journal of Consumer Research* 31(3): s. 609-622. <http://www.jstor.org/stable/10.1086/425096>. <https://doi.org/10.1086/425096>
- Delbaere-Garant, J. (1969). "Who shall inherit England? A Comparison Between *Howards End*, *Parade's End* and *Unconditional Surrender*." *English Studies: A Journal of English Language and Literature*, 33(1): s. 101-105. <https://doi.org/10.1080/0013838X.1969.10801358>
- Forster, E. M. (2009). *Howards End*. København: Bahnhof.
- Martin, R. K. (1997). "It Must Have Been the Umbrella': Forster's Queer Begetting," s. 255-273 i

- R. K. Martin og G. Piggford (red.), *Queer Forster*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Mauss, M. (1969). *The Gift – Forms and Functions of Exchange in Archaic Societies*. London: Cohen and West Ltd.
- Piketty, T. (2015). *Kapitalen i det 21. århundrede*. København: Gyldendal.
- Rothschild, H. (2020). *House of Trelawney*. London: Bloomsbury Publishing.
- Selmer, B. (2017). “How to exchange with the dead – The significance of heirlooms in contemporary Danish inheritance practices,” s. 294-308 i O. Rønning (red.), *Donations, Inheritance and Property in the Nordic and Western World from Late Antiquity until Today*. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315182704-14>
- Trilling, L. (1982). “Howards End,” s. 84-101 i *E. M. Forster*. Oxford: Oxford University Press.
- Turner, H. S. (2000). “Empires of Objects: Accumulation and Entropy in E. M. Forster’s *Howards End*.” *Twentieth Century Literature*, 46(3): s. 328-345. <https://doi.org/10.1215/0041462X-2000-4003> <https://doi.org/10.2307/441941>